

Chile

– magiska vinodlingar mellan kust och berg

Det är höst i Chile. Med dess karaktäristiska röda blad går nationaldruvan carmenère tydligt att urskilja i vingårdarna. Bergskedjan Anderna med sina snöklädda toppar bidrar till det vackra landskapet. De flesta vingårdarna ligger i dalgångar men nyplanterade vinrankor vittnar om att flera producenter börjat söka sig till bergssluttningar där jorden är kargare och dräneringen bättre.

Text och foto: Niklas Karlén

Den svala Humboldt-strömmen från kusten bidrar till att kyla ner vingårdarna och minska luftfuktigheten. Bergen utefter kusten bidrar med regnskugga till dalarna och de gynnsamma förutsättningarna för vinodling i landet. Kanske skulle man kunna hävda att det är relativt bekymmerslöst att vara vinodlare i Chile. I det varma klimatet är det lätt för druvorna att mogna samtidigt som vindarna från kusten minskar risken för sjukdomar och röta i vingårdarna. På grund av naturliga barriärer och sandiga jordar fick vinlusen aldrig något fäste i landet vilket gör att många äldre vinrankor fortfarande växer på sina originalrötter. Nuförtiden använder man sig emellertid av amerikanska rotstockar som en försiktighetsåtgärd vid nyplanteringar. De gynnsamma förutsättningarna i vingårdarna har också lett till att många odlare på senare år tagit steget och blivit ekologiska eller biodynamiska.

Allt är dock inte frid och fröjd för de chilenska odlarna. Det finns definitivt

årgångsskillnader trots att vädret är mer förutsägbart här jämfört med många av Europas vinregioner. Moder jord är nyckfull och 2016 bjöd hon på regn vid precis fel tillfälle med utspädda druvor och röta i vingårdarna som resultat.

Trots att Chile räknas till det vi i vinsammanhang brukar kalla för "Nya världen" så anlades vinodlingarna i landet redan på 1500-talet. Då anlände spanska missionärer till Sydamerika där de flitigt planterade druvsorten país (även kallad mission). País kom att vara Chiles mest planterade druvsort ända fram till 2000-talet då cabernet sauvignon petade ner den från förstaplatsen. Den moderna vinnäringen i Chile är dock betydligt yngre. Uppsvinget kom i mitten av 1800-talet då flera välbärgade chilenaar återvände efter resor till Frankrike. Med sig hade man sticklingar av franska druvsorter, nyvunnen kunskap om vinifikation samt en önskan om att producera egna viner av absolut toppklass.

Idag är Chile den nionde största vinproducenten i världen. Trots detta dricker chilenaar själva sällan vin utan föredrar istället öl eller den lokala spritdrycken pisco. Det innebär att vinerna som produceras nästan uteslutande går på export. I och med detta har Chile kommit att bli den femte största exportören av vin globalt. Vinnäringen är koncentrerad till ett fåtal producenter där de flesta exporterar mer än 90 % av sin produktion utomlands. De största exportmarknaderna är USA och Brasilien. I Sverige är intresset för chilenska viner förhållandevis stort. Drygt åtta procent av allt vin som säljs på Systembolaget idag kommer från Chile. Givetvis står bulkvin för den största volymen men antalet kvalitetsviner som går att få tag på här hemma ökar.

I Chile gör vi nedslag i tre av landets mest erkända vinområden: Maipo, Rapel och Aconcagua. Strax söder om huvudstaden Santiago hittar vi Maipodalen. Det är Chiles kanske mest berömda vindistrikt

Vingård i Aconcagua med Anderna i bakgrunden

och närheten till huvudstaden har med största sannolikhet bidragit till dess framgång. En del vingårdar ligger så nära staden att det nästan går att ta tunnelbanan dit. Det är varmt här under större delen av året men det bästa underdistriktet Alto Maipo (övre Maipo) gynnas av närheten till Anderna och en högre altitud som reglerar temperaturen och förlänger druvornas mognadsprocess.

Maipo beskrivs ibland som ”Sydamerikas Bordeaux” med sina många bra cabernet-dominerade blandningar. I Chile verkar dock många tycka att Colchagua, som är en del av Rapeldalen, snarare förtjänar det epitetet. Maipodalen är även huvudsäte för en av världens allra största vinproducenter: *Concha y Toro*. Producenten är bland annat upphovsmakare till storsäljaren *Casillero del Diablo* som finns att hitta i flera olika varianter på Systembolaget. De flesta andra chilenska vinproducenter vi pratar med – särskilt de mindre och kvalitetsmedvetna – tycker illa om jättekoncernen. Många anser att *Concha y Toros* dominerande ställning på marknaden har en negativ inverkan på övriga vinproducenter då de pressar priserna med sin stora produktion av volymvin.

Ett par timmars bilfärd söderut från Maipo ligger regionen Rapel med distriktet Cachapoal i norr och Colchagua i söder. De två underdistrikten är i själva verket mer välrenommerade än Rapel och syns därför oftare på etiketter. Precis som i Maipodalen är man här mest kända för sina cabernet-dominerade viner. Det mindre området Apalta i Colchagua bjuder emellertid även på flera bra viner på druvsorten carmenère.

Det är något svalare här än i Maipo vilket leder till viner som är något elegantare men i en liknande frukt driven stil. I området hittar vi producenter såsom *Lapostolle*, *Montes* och *Viña Maquis*.

Om vi istället åker norrut från huvudstaden kommer vi till Aconcagua. Distriktet ligger precis vid foten av Anderna och har fått sitt namn efter den högsta toppen i bergskedjan. Här var producenten *Errazuriz* först med att plantera vinrankor för närmare 150 år sedan. Det yngre vindistriktet Casablanca Valley som i realiteten är ett underdistrikt till Aconcagua ligger vid kusten söder om staden Valparaíso. Här började man odla vin först på 1990-talet när man insåg att det svalare klimatet passade utmärkt för druvor som sauvignon blanc och pinot noir. Tillsammans med de svalare områden Leyda Valley och San Antonio vid kusten är det här mycket nyetableringar sker och vi kan räkna med många nya spännande viner härifrån under de kommande åren.

Efter att ha besökt ett dussintal producenter och provat igenom strax över hundra viner på vår resa kan vi notera ett par saker: För det första hade många chilenska rödviner en tydlig arom av mentol/mynta. Detta tycktes vara en gemensam nämnare mellan de tre distrikten och denna friska ton framkom även i andra viner än de gjorda på cabernet sauvignon. De producenter vi pratade med om detta hänvisade till de eukalyptusträd som i likhet med Australien växte på flera håll i vingårdarna. Det saknas emellertid vetenskapliga belägg för hur träden skulle kunna påverka vinets smakprofil.

För det andra upptäckte vi att vingårdarnas läge åt väst eller öst spelade avsevärt större roll än från norr till söder. Förmodligen är detta grunden till den nya vinlagstiftningen i landet som låter producenterna specificera om vinerna kommer från kusten (Costa), nära bergen (Andes) eller däremellan (Entre Cordilleras). Det är dock få producenter som än så länge utnyttjar denna möjlighet. För det tredje fann vi flera förträffliga viner på druvsorten syrah och då särskilt från de svalare växtplatserna. Dessa hade doft- och smakmässigt mycket större likheter med rökiga och kryddiga Rhône-viner än australiska viner på druvan.

Vinerna från de något mindre producenterna von Siebenthal i Aconcagua och Laura Hartwig i Colchagua höll genomgående hög klass så om något vin från dessa producenter dyker upp i Sverige är det bara att slå till! Det vin som gjorde mest intryck på resan var annars Errazuriz cabernet-dominerade prestigeblend Don Maximiano Founder's Reserve 2013 (nr 99071) som går att få tag på här hemma utan problem. Det är ett koncentrerat vin med djupt blårod färg och aromer av cassis, ceder, tobak och sötare kryddor. Lagringspotentialen tycks stor. Andra välgjorda viner värda att rekommendera är von Siebenthal Carabantes 2009 och Lapostolle Clos Apalta 2011 (nr 73899). En titt på Systembolaget efter hemkomst ger dock vid handen att många bra viner i mellanprissegmentet i Chile tyvärr inte finns representerade i Sverige ännu. I takt med att intresset för chilenska viner ökar ytterligare är det emellertid just dessa vi borde få se mer av framöver.